

Uuring, mis tahab muuta maailma

Aune Valk

Augustis algab kõige laiaulatuslikum täiskasvanute oskusi mõõtev uuring, mis maailmas seni tehtud. Eesti jaoks on see uuring esmakordne ja samas ka suurim isikuuuring, mis Statistikaamet on läbi viinud. TEAN ja OSKAN uurib 25 riigis, kuidas 16-65 aastaste inimeste haridus, töökogemus ja tehnoloogiakasutus mõjutavad nende elu, kui head on inimeste oskused ning kuidas oskuste taset hoida ja tõsta. Eestis saavad kaheksa kuu jooksul kutse uuringus osalemiseks 13000 inimest. Õru vallas on osalejaid 6.

Eriline ja huvitav

TEAN ja OSKAN uuringut ei tee eriliseks mitte ainult tema suurus: osalevate riikide ja inimeste arv, vaid ka see, et varem pole täiskasvanute oskusi arvuti abil uuritud. Kaasaegsed igapäevaelus ette tulevad ülesanded, mis nõuavad probleemide lahendamist internetis, teevad uuringus osalemise ka vastajale põnevaks. Ülesanneteks on nt raamatu otsing elektroonses kataloogist, vajaliku info leidmine spordivõistluse kohta, koosolekuaja broneerimine, hindade võrdlemine jne. Kui vastaja pole varem arvutit kasutanud või tunneb ennast seejuures ebakindlalt, siis saab ülesandeid lahendada paberil. Küsimustele saab vastata nii eesti kui vene keeles.

Oskused ja haridus

Möödunud aasta suvel viidi läbi sama uuringu prooviküsitlus, mis näitas, et oskuste mõõtmine annab haridustaseme kõrval olulist lisateavet ennustamiseks erinevaid majanduslikke ja sotsiaalseid erinevusi nii riigisiselt kui riikide vahel. Näiteks on riigiti erinev see, kui võrd väärtustatakse palga maksmisel oskusi, kui võrd haridust. Ja kuigi muude teguritega võrreldes (vanemate sotsiaal-majanduslik staatus, vanus, koolitused) ennustavad koolis käidud aastad oskuste taset kõige paremini, väheneb see seos vanuse kasvades nullilähedaseks. Vanemate inimeste puhul sõltuvad nende oskused ilmselgelt enam tehtud tööst ja muust elukogemusest ning koolitustest. Need on vaid mõned näited vastustest, mida antud uuring võimaldab anda. Mitterepresentatiivsete valimite ja katsetamisjärgus uurimisvahendite tõttu ei saa prooviküsitluse tulemuste põhjal teha usaldusväärseid järeldusi. Tuleb oodata lõplikke tulemusi, mis valmivad 2 aasta pärast.

Naabrist parem?

Ehkki küsimusi, millele antud uuring vastata võimaldab on sadu, on neist kõige põletavam kindlasti, mis „koha“ me riikidevahelises võrdluses saame - kui targad me siis ikkagi oleme. Kuna meil on head PISA tulemused, üsna kõrge keskmine haridustase võrreldes paljude riikidega ning viimastel aastatel

on kasvanud ka osalus täiskasvanute koolituses, siis võiks ju loota häid tulemusi ka selles uuringus. Samas on meil kõrge töötus ja paljud inimesed töötavad ametikohtadel, milles nad ei saa oma omandatud haridust kasutada – see aga tähendab, et omandatud oskused käivad alla. Seega on meie „kohta“ väga raske ennustada. Olulisem siiski kui pingerida, on antud uuringu puhul õppetunnid selle kohta, kuidas oskusi arendada, kellele ja milliseid koolitusi pakkuda, kuidas haridussüsteemi efektiivsemaks muuta.

Praktiline

Eestis on oma valmisolekut uuringutulemusi poliitikakujundamises arvestada näidanud 3 uuringu nõukokku kuuluvat ministeeriumi: haridus- ja teadusministeerium, sotsiaalministeerium ning majandus- ja kommunikatsiooniministeerium, lisaks riigikantselei, täiskasvanute koolitajate assotsiatsioon Andras, Kutsekoda jt. Seega panustavad kõik vastajad veidi ka sellesse, et muuta meie laste haridus, meie kõigi koolitusvõimalused ja laiemalt meie riigi tulevik veidi paremaks.

13000

On liiga kallis ja ajamahukas küsitleda kõiki Eesti täiskasvanuid. Seetõttu kasutame me statistilisi meetodeid, et valida välja esinduslik juhuvalim. Sellises valimis esindab iga inimene ligi sadat endasarnast. Kuid ainult inimesed, kes on sattunud valimisse, võivad uuringus osaleda. Seetõttu ei saa valimisse sattunud inimesi asendada. Kõigile vastajatele saadetakse koju kiri palvega osaleda. On väga oluline, et kõik kirja saajad leiaksid aega küsimustele vastata. Vastajatele on ette nähtud ka kingitus.

TEAN ja OSKAN rahvusvaheline nimi on PIAAC (*Programme for the International Assessment of Adult Competences*) ning see on osa OECD oskuste strateegiast. Eestis viib uuringut läbi Haridus- ja Teadusministeerium koostöös Statistikaametiga, seda finantseerib Euroopa Sotsiaalfond ja Eesti riik programmi PIAAC - Eesti raames.

Pildi allkiri

Õru vallas viib/viivad uuringut läbi
Statistikaameti küsitleja/küsitlejad:
Heivi Ilves
Ülle Eller